

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/334/2021
Identifikačné číslo spisu:	8118215891
Dátum vydania rozhodnutia:	31.01.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Lubor Šebo
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:8118215891.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: W. L., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, O., právne zastúpeného JUDr. Františkom Komkom, advokátom so sídlom Hlavná 27, Prešov proti žalovaným: 1.) K. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. H. XX, O., 2.) B. M., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, O., 3.) W. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, O., 4.) Y. A., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, O., 5.) X. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. 2, O., žalovaní v 2.) až 5.) rade právne zastúpení Mgr. Otom Salokym, advokátom so sídlom Hlavná 94, Prešov, 6.) PaeDr. I. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XX, O., zastúpená Ing. W. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. O., 7.) Okresný úrad Sabinov - Katastrálny odbor, so sídlom Nám. Slobody 85, Sabinov, o vydanie kníhového práva, vedenom na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 7C/49/2018, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 24. novembra 2020 č.k. 12Co/47/2020-649, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaní v 2.), 3.), 4.) a 5.) rade majú voči žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Žalovaní v 1.), 6.) a 7.) rade nemajú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom č.k. 7C/49/2018-605 zo dňa 18. mája 2020 I. výrokom zamietol žalobu, II. výrokom zrušil nariadené neodkladné opatrenie a III. výrokom zaviazal žalobcu na plnú náhradu trov konania. Žalobca sa žalobou domáhal, aby súd určil, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, katastrálne územie L., ktoré tvorili predmet kúpnych zmlúv uzatvorených medzi žalobcom ako kupujúcim a žalovanými v 1.) až 6.) rade ako predávajúcimi sú identické s nehnuteľnosťami zapísanými na aktuálnom LV č. XXX, k.ú. L. a LV č. XXXX, k.ú. L., po vyznačení zmien zápisu k týmto nehnuteľnostiam. Žalobca zároveň žiadal, aby súd uložil žalovanému v

7.) rade povinnosť povoliť vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností v konaniach vedených pod č. V 19/2014, V 20/2014, V 21/2014, V 23/2014, V 24/2014 a V 25/2014.

1.1 Súd prvej inštancie v odôvodnení uviedol, že na určenie, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k.ú. L., ktoré tvorili predmet kúpnych zmlúv, sú identické s nehnuteľnosťami zapísanými na aktuálnom LV č. XXX, k.ú. L. a LV č. XXXX, k.ú. L., po vyznačení zmien zápisu k týmto nehnuteľnostiam, nemá žalobca naliehavý právny záujem. Žalobca mal vedomosť o právoplatne skončenom konaní na Okresnom súde Prešov pod sp. zn. 14C/250/2013, v ktorom bola právoplatne zamietnutá jeho žaloba o nahradenie vyhlásenia vôle, kde súdy zrozumiteľne a jasne vysvetlili, že zmeškal jednoročnú prekluzívnu lehotu. Ani takto zvoleným žalobným petitom žalobca nedosiahne zápis a povolenie vkladu vlastníckeho práva. Takýmto žalobným petitom žalobca neodstráni spornosť práva medzi žalobcom a žalovanými v 1.) až 6.) rade, a preto súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na takomto určení, pričom nie je zrejmá pasívna legitimácia žalovaných poukazom na výrok o identifikácii parciel zapísaných na LV č. XXX a XXXX, keď sa tam nachádzajú aj ďalší podieloví spoluvlastníci predmetných nehnuteľností.

1.2 K druhému žalobnému petitu, aby súd uložil žalovanému v 7.) rade povinnosť povoliť vklady vlastníckeho práva, súd prvej inštancie zdôraznil, že takýto žalobný petit považuje za nedôvodný, keďže súdy mimo správneho súdnictva nemôžu inému orgánu verejnej moci ukladať akékoľvek povinnosti. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že v sporovom konaní o žalobnom návrhu žalobcu, aby žalovanému v 7.) rade uložil povinnosť vykonať zápis vlastníckeho práva v prospech žalobcu, súd rozhodnúť nemôže.

1.3 V danej veci bolo vydané neodkladné opatrenie uznesením č.k. 7C/49/2018-160 zo dňa 28. novembra 2018, ktoré bolo potvrdené uznesením Krajského súdu v Prešove č.k. 18Co/30/2019 - 421 zo dňa 12. marca 2019. S poukazom na to, že žaloba žalobcu bola v celom rozsahu zamietnutá, súd zrušil neodkladné opatrenie postupom podľa § 335 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobcu rozsudkom z 24. novembra 2020 č.k. 12Co/47/2020-649 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, žalovaným v 1.) až 6.) rade priznal náhradu trov odvolacieho konania voči žalobcovi v plnom rozsahu a žalovanému v 7.) rade náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

2.1. Odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie v prejednávanej spore správne zistil skutkový stav a na základe vykonaného dokazovania dospel k správnym skutkovým zisteniam a prejednávaný spor správne právne posúdil. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami a úvahami súdu pri hodnotení dôkazov na strane jednej a právnymi závermi súdu na strane druhej. V priebehu odvolacieho konania žalobca nepredostrel argument majúci súvis s prejednávanou vecou, ktorý by mohol priniesť pre neho priaznivejšie rozhodnutie. Odvolací súd osvojujúci si závery súdu prvej inštancie na zdôraznenie vecnej správnosti a v súvislosti s obsahom podaného odvolania, uviedol, že formuláciou I. výroku podanej žaloby, v prípade jej vyhovie, by žalobca nedosiahol právne panstvo nad nehnuteľnosťami. Naliehavý právny záujem na požadovanom určení teda nemá. Vyčerpávajúcim a náležitým spôsobom boli žalobcovi objasnené aj dôvody, pre ktoré nebolo možné jeho návrhu o odročenie pojednávania vyhovieť.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktoré vyvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

3.1. Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP odôvodnil tým, že dňa 18. mája 2020 bola predmetná vec prejednaná a rozhodnutá na súde prvej inštancie v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu. Dovolateľ poukázal na to, že neprítomnosť na pojednávaní bola riadne a včas ospravedlnená, pričom dôvody pre ktoré súd prvej inštancie neakceptoval písomné ospravedlnenie právneho zástupcu žalobcu z dôvodu práceneschopnosti neobstoja a narušajú princíp rovnosti zbraní. Súd prvej inštancie mal pojednávanie odročiť na čas, keď by bol právny zástupca žalobcu práceschopný, pričom jeho postupom

došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, keď sa žalobca a ani jeho právny zástupca nemohli vyjadriť k argumentom žalovaných a predložiť dôkazy či predniesť záverečné reči. Dovolateľ ďalej namietal, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu sa javí ako arbitrárne, nepreskúmateľné, nedostatočné, pričom odvolací súd sa nevysporiadal s jeho tvrdeniami.

3.2 Dovolateľ mal za to, že porušenie práva na spravodlivý proces je aj príčinou tohto, že konajúce súdy vec nesprávne právne posúdili a odklonili sa od rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR. Dovolateľ poukázal na rozsudky Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/49/2003, sp.zn. 1Cdo/3/2003 a uznesenie sp.zn. 3Cdo/198/2011. Podiely žalovaných na parcelách, ktoré sú predmetom súdneho konania, dovolateľ riadne nadobudol prostredníctvom kúpnych zmlúv, bola zaplatená kúpna cena, pričom k vecno-právnym účinkom nedošlo, keďže vklady vlastníckeho práva k nim povolené neboli. Žalobca má teda naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k daným podielom na pozemkoch, resp. na vydaní knižného práva. Podľa názoru dovolateľa konanie žalovaných je v rozpore s dobrými mravmi. Dovolateľ poukázal na to, že k výkladu právnych predpisov nemožno pristupovať len z hľadiska samotného textu zákona, ale predovšetkým podľa jeho zmyslu a účelu. Súdy nižších inštancií sa nevysporiadali s princípom proporcionality, keď na jednej strane stojí skutočnosť, že žalovaní sú aj naďalej v katastri nehnuteľností evidovaní ako vlastníci daných podielov na pozemkoch a sú príjemcami kúpnych cien a na strane druhej je tu žalobca, ktorému síce svedčí vlastnícke právo k daným podielom, ale iba v záväzkovo-právnej rovine a finančné prostriedky, ktoré dal za kúpu daných podielov nemá a ani nedošlo k ich vráteniu žalovanými.

3.3 Dovolateľ žiadal, aby Najvyšší súd SR zrušil napadnutý rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Dovolateľ zároveň žiadal, aby Najvyšší súd SR odložil právoplatnosť a vykonateľnosť rozsudku odvolacieho súdu z dôvodu, že ak nedôjde k odkladu právoplatnosti a vykonateľnosti napadnutého rozsudku, tak dôjde k výmazu poznámky na LV a žalovaní budú môcť voľne disponovať so svojimi podielmi.

4. Žalovaný v 1.) rade vo svojom stanovisku k dovolaniu žalobcu navrhol, aby dovolací súd dovolanie žalobcu zamietol a priznal žalovaným náhradu trov dovolacieho konania.

5. Žalovaní v 2.) až 5.) rade vo svojom stanovisku k dovolaniu žalobcu navrhli, aby dovolací súd dovolanie žalobcu odmietol, resp. zamietol a priznal im náhradu trov konania. Uviedli, že dovolanie je nedôvodné a účelové. K tvrdeniam žalobcu, že mu bola odňatá možnosť konať pred súdom žalovaní poukázali na sudcovskú koncentráciu konania.

6. Najvyšší súd SR (ďalej aj „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

7. Podľa § 420 písm. f) CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k

spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

9. Dovolateľ tvrdil, že k porušeniu jej práva na spravodlivý proces došlo jednak tým, že súd prvej inštancie konal a rozhodol vo veci na pojednávaní bez jeho prítomnosti a prítomnosti jeho právneho zástupcu ako aj z dôvodu, že odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu sa javí ako arbitrárne a nepreskúmateľné, pričom odvolací súd sa nevysporiadal s jeho tvrdeniami.

10. Podľa § 183 ods. 1 CSP pojednávanie sa môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Pojednávanie môže byť na návrh strany odročené len vtedy, ak sa strana alebo jej zástupca z dôležitých dôvodov nemôže dostaviť na pojednávanie a zároveň od nich nemožno spravodlivo žiadať, aby sa na pojednávaní nechali zastúpiť.

11. Podľa § 183 ods. 2 CSP od advokáta možno okrem dôvodov, ktoré nastali krátko pred pojednávaním a okrem prípadu, ak advokát súdu preukáže, že strana, ktorú zastupuje, odôvodnene trvá na osobnom zastúpení týmto advokátom, vždy spravodlivo žiadať, aby sa dal zastúpiť iným advokátom. Od strany možno vždy spravodlivo žiadať, aby sa dala na ďalšom pojednávaní zastúpiť inou osobou, ak k odročeniu pojednávania došlo z dôvodu jej nepriaznivého zdravotného stavu.

12. Súd prvej inštancie vec prejednal a rozhodol na pojednávaní 18. mája 2020 v neprítomnosti žalobcu a jeho právneho zástupcu, ktorí svoju neprítomnosť ospravedlnili v písomnom podaní zo dňa 16. apríla 2020 z dôvodu práceneschopnosti právneho zástupcu do konca júla 2020. Právny zástupca zároveň oznámil, že žalobca trvá na jeho osobnej účasti a nesúhlasí so substitučným zastupovaním. Súd prvej inštancie oznámil právnemu zástupcovi žalobcu, že táto žiadosť o odročenie pojednávania sa javí ako nedôvodná a že právny zástupca žalobcu sa môže dať zastúpiť iným advokátom a zároveň ho vyzval, aby predložil súdu potvrdenie ošetrojúceho lekára, že mu zdravotný stav nedovoľuje zúčastniť sa pojednávania. Túto výzvu súdu si právny zástupca žalobcu prevzal dňa 13. mája 2020, avšak na výzvu súdu nereagoval. Následne súd prvej inštancie oznámil telefonicky Advokátskej kancelárii JUDr. Komku cestou jeho asistentky, že pojednávať v danej veci bude dňa 18. mája 2020, a to s poukazom na skutočnosť, že podľa názoru súdu právny zástupca žalobcu sa môže dať zastúpiť iným advokátom. Asistentka advokátskej kancelárie túto skutočnosť vzala na vedomie. Na súdom nariadené pojednávanie sa neustanovil právny zástupca žalobcu, ani žalobca.

13. Súd prvej inštancie vo svojom odôvodnení poukázal na to, že žalobca aj jeho právny zástupca mali od februára vedomosť o nariadenom termíne pojednávania. Právny zástupca žalobcu má spoločnú advokátsku kanceláriu s ďalšími advokátmi, ktorých mohol požiadať o substitučné zastúpenie na súdom nariadenom pojednávaní, a to najmä poukazom na to, že súd mu oznámil, že pojednávanie nebude odročené. Súd prvej inštancie ďalej poukázal na obsah splnomocnenia zo dňa 13. novembra 2018, kde je uvedené, že žalobca súhlasí, aby si splnomocnený advokát ustanovil za seba zástupcu a ak ich ustanoví viac, súhlasí, aby každý z nich mohol konať samostatne. Z obsahu tohto splnomocnenia nevyplyva obmedzenie, pre ktoré by žalobca nesúhlasil so zvolením substitúta právneho zástupcu na účasť na súdom nariadených pojednávaniach. Tvrdenú skutočnosť, že žalobca nesúhlasí so substitútom právny zástupca žalobcu nepreukázal, pričom je to rozporné zároveň aj s predloženou plnou mocou.

14. Dovolací súd má za to, že súd prvej inštancie správne vychádzal z toho, že v danom prípade právny zástupca žalobcu riadne nepreukázal, že žalobca odôvodnene trval na jeho osobnom zastúpení, keď z udeleného splnomocnenia vyplýva, že žalobca súhlasil s udelením substitučného splnomocnenia. Podľa názoru dovolacieho súdu poukazom na uvedené časové súvislosti, žalobca ako aj jeho právny zástupca o pojednávaní nariadenom na 18. mája 2020 vedeli v dostatočnom časovom predstihu, pričom žalobca nepreukázal existenciu objektívnych skutočností brániacich, aby jeho právny zástupca udelil substitučné plnomocnenstvo inému advokátovi, a to aj poukazom na znenie udeleného plnomocnenstva zo dňa 13. novembra 2018. Preto dôvody na odročenie nariadeného pojednávania 18. mája 2020, nie je možné akceptovať ako dôležitý dôvod pre odročenie pojednávania v zmysle § 183 ods. 1 CSP. Nemožno

opomenúť, že dôležitosť dôvodu, ktorým je odôvodňovaná žiadosť strany sporu, resp. jej právneho zástupcu o odročenie pojednávania je na posúdení súdu, ktorý túto dôvodnosť posudzuje vždy podľa konkrétnych individuálnych okolností prípadu.

15. Dovolací súd má za to, že súd prvej inštancie v danej veci postupoval v súlade s § 183 ods. 1, 4 CSP, ak pojednávanie nariadené na 18. mája 2020 neodročil. Postupom súdu, ktorý sa neprieči zákonu, preto nemohlo dôjsť k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Námetka žalobcu, že namietaným postupom súdu prvej inštancie došlo k procesnej vade v zmysle § 420 písm. f) CSP, je preto neopodstatnená. Z týchto dôvodov dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu je v tejto časti procesne neprípustné.

16. Dovolací súd k dovolacej námietke vo vzťahu k odôvodneniu rozhodnutia odvolacieho súdu poukazuje na to, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci. Na podstate zásady, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) inú vadu konania (teda nie zmätočnosť), zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku". Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

17. Len v mimoriadnych a ojedinelých prípadoch môže nepreskúmateľnosť rozhodnutia súdu zakladáť vadu v zmysle § 420 písm. f) CSP, a to napríklad vtedy, ak rozhodnutie napadnuté opravným prostriedkom ako celok neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, prípadne vtedy, ak odôvodnenie napadnutého rozhodnutia má také zásadné nedostatky, ktoré sa svojou povahou, intenzitou, významom a právnymi následkami blížia k „justičnému omylu". Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva totiž princíp právnej istoty môže ustúpiť iba výnimočne, a to za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (Ryabykh proti Rusku, sťažnosť č. 52854/99, rozsudok z 24. júla 2003).

18. K námietkam dovolateľa dovolací súd poukazuje na to, že odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu, vytvára v spätosti s potvrdzovaným rozsudkom súdu prvej inštancie organickú, kompletizujúcu jednotu, keď rozhodnutie odvolacieho súdu treba v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie chápať ako jeden vecný celok. Súd prvej inštancie v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne popísal obsah podstatných skutkových tvrdení strán a dôkazov vykonaných v konaní, vysvetlil, ako ich skutkové tvrdenia a právne argumenty posúdil, uviedol, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, a zároveň citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodili svoj právny záver. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, na základe čoho v zmysle § 387 ods. 2 CSP sa v odôvodnení obmedzil len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia a na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie uviedol ďalšie dôvody. Odvolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia sa vysporiadal s namietanými odvolacími námietkami žalobcu v bodoch 22 a 23 odôvodnenia. Z odôvodnenia rozhodnutí súdov oboch nižších inštancií vyplýva, prečo nebolo povinnosťou súdu odročiť pojednávanie (bod 23 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, bod 26 až 37 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie), prečo súdy dospeli k záveru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem (bod 23 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, body 38 až 42 a 44 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie). Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že súdy neodôvodnili svoje rozhodnutia podľa predstáv dovolateľa.

19. Dovolací argument, že rozhodnutie je nepreskúmateľné a arbitrárne nepovažuje dovolací súd za dôvodný, keďže dovolací súd nezistil, že by v prejednávanej veci išlo o takýto extrémny prípad

vybočenia z medzí § 420 písm. f) CSP, ktorý by bol dôvodom pre uplatnenie ako výnimky druhej vety stanoviska R 2/2016. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalobcu (v časti, ktorej žalobca namietal porušenie § 420 písm. f) CSP) podľa § 447 písm. c) CSP odmietol.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP

20. Podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Relevanciu podľa tohto ustanovenia má len právna (nie skutková) otázka, na ktorej spočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu. Musí ísť pritom o takú právnu otázku, ktorá bola podľa názoru dovolateľa odvolacím súdom vyriešená nesprávne (porovnaj § 432 ods. 1 CSP) a pri ktorej - s prihliadnutím na individuálne okolnosti veci (prípadu) - zároveň platí, že ak by bola vyriešená správne, súdy by nevyhnutne rozhodli inak, pre dovolateľa priaznivejším spôsobom.

21. Dovolateľ poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/49/2003, sp.zn. 1Cdo/3/2003 a uznesenie sp.zn. 3Cdo/198/2011 mal za to, že súdy vec nesprávne právne posúdili a odklonili sa od rozhodovacej činnosti Najvyššieho súdu SR. Podľa názoru dovolateľa vzhľadom na to, že kúpne zmluvy boli riadne uzatvorené, pričom k vecno-právnym účinkom nedošlo, má naliehavý právny záujem na určení vlastníckeho práva k daným podielom na pozemkoch, resp. na vydaní kníhového práva.

22. Dovolací súd k uvedenému dovolaciemu dôvodu poukazuje na rozhodnutia Najvyššieho súdu SR, ktoré pri riešení otázky danosti naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe je potrebné považovať za ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu:

22.1 „Ak je nehnuteľnosť v katastri nehnuteľností vedená duplicitne ako vlastníctvo žalobcu aj žalovaného, má žalobca naliehavý právny záujem (§ 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku, resp. § 137 písm. c/ Civilného sporového poriadku) na negatívnom určení, že žalovaný nie je vlastníkom tejto nehnuteľnosti.“ (Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 30. mája 2018 sp. zn. 6Cdo/15/2017, publikované ako judikát R 31/2019)

22.2 „Naliehavý právny záujem podľa § 80 písm. c) OSP je daný vtedy, ak existuje aktuálny stav objektívnej právnej neistoty medzi navrhovateľom a odporcom, ktorý je ohrozením navrhovateľovho právneho postavenia a ktorý nemožno iným právnym prostriedkom odstrániť; nie je pritom rozhodujúce, ako táto neistota vznikla.“ (Rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp.zn. 4Cdo/49/2003)

22.3 V rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/3/03 dovolací súd prejednával situáciu, kedy podanou žalobou žalobca žiadal určiť, že je vlastníkom nehnuteľností. Dovolací súd dospel k záveru, že „ak je žalovaný odporca zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastníkom nehnuteľnosti, má navrhovateľ naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva, lebo také rozhodnutie súdu môže byť aj podkladom pre vykonanie zmeny zápisu v katastri nehnuteľností.“

22.4 V rozhodnutí sp. zn. 3Cdo/198/2011 dovolací súd prejednával situáciu, kedy podanou žalobou žalobkyňa žiadala určiť, že je vlastníkom nehnuteľností. Dovolací súd uviedol, že „Súdna prax sa ustálila na názore, že určovacia žaloba je spravidla prípustná pri spornosti práv (právnych vzťahov) k nehnuteľnostiam evidovaných v katastri nehnuteľností, ak rozsudok vyhovujúci žalobe môže privodiť zosúladenie evidovaného a právneho stavu. Tento právny záver zaujal Najvyšší súd Slovenskej republiky napríklad v rozhodnutí sp. zn. 1Cdo/56/2003 publikovanom v časopise Zo súdnej praxe pod č. 48/2004, v ktorom uviedol, že ak je žalovaný zapísaný v katastri nehnuteľností ako vlastníkom spornej nehnuteľnosti, žalobca má naliehavý právny záujem na určení svojho vlastníckeho práva.“

22.5 Dovolací súd v rozsudku sp. zn. 3Cdo/112/2004, kde predmetom konania bolo určenie, že žalované nie sú vlastníčkami nehnuteľností uviedol, že „naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny

určovací petit (na to, čoho sa žalobca v konaní domáha) a súvisí s vyriešením otázky, či sa žalobou s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti žalobcovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu; záver súdu o ne/existencii naliehavého právneho záujmu žalobcu predpokladá teda posúdenie, či podaná určovacia žaloba je procesne prípustným nástrojom ochrany jeho práva, a či snáď spornosť neodstraňuje a len zbytočne vyvoláva konanie, po ktorom bude musieť aj tak nasledovať iné konanie. V rozsudku dospel k záveru, že určovacia žaloba nie je spravidla opodstatnená najmä vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamena úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo."

22.6 Podľa uznesenia Najvyššieho súdu SR z 26. mája 2010 sp.zn. 2Cdo/28/2009, v spore o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy a o nahradenie prejavu vôle uzavrieť kúpnu zmluvu, „základným predpokladom, aby sa súd zaoberal otázkou neplatnosti v rámci určovacej žaloby, je preukázanie naliehavého právneho záujmu na takomto určení. Podľa výkladu podávaného ustálenou súdnou praxou je naliehavý právny záujem daný najmä tam, kde by bez požadovaného určenia bolo právo žalobcu ohrozené alebo by sa jeho postavenie stalo neistým. Žaloba preto spravidla nemôže byť opodstatnená tam, kde možno žalovať na splnenie povinnosti podľa § 80 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Určovacia žaloba podľa § 80 písm. c/ Občianskeho súdneho poriadku je skôr preventívneho charakteru a má miesto jednak tam, kde jej pomocou možno eliminovať stav ohrozenia práva či neistoty v právnom vzťahu a k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť inak, a jednak v prípadoch, v ktorých určovacia žaloba účinnejšie než iné právne prostriedky vystihuje obsah a povahu príslušného právneho vzťahu a jej prostredníctvom možno dosiahnuť úpravy, tvoriace určitý právny rámec, ktorý je zárukou odvrátenia budúcich sporov účastníkov. Tieto funkcie korešpondujú s podmienkou naliehavého právneho záujmu. Ak nemožno v konkrétnom prípade očakávať, že ich určovacia žaloba bude plniť, nebude ani právny záujem na takomto určení."

23. Dovolací súd má zo, že súdy nižších inštancií sa neodklonili od výkladu pojmu naliehavý právny záujem a ani od právnych záverov vyjadrených vo vyššie uvedených rozhodnutiach Najvyššieho súdu SR. Predpoklady dôvodnosti určovacej žaloby z hľadiska existencie naliehavého právneho záujmu v zmysle § 137 písm. c) CSP nevyložili odlišne. Otázka, či sa súdy neodklonili od tejto všeobecnej charakteristiky, súvisí s ich skutkovými zisteniami, pričom zodpovedanie tejto otázky je vždy v každom konkrétnom prípade jedinečné.

24. Žalobca sa žalobou domáhal určenia, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k. ú. L., ktoré tvorili predmet kúpnych zmlúv uzatvorených medzi žalobcom a žalovanými v 1.) až 6.) rade sú identické s nehnuteľnosťami zapísanými na aktuálnom LV č. XXX a LV č. XXXX, k. ú. L. po vyznačení zmien zápisu. Súdy nižších inštancií vychádzali z rozhodujúcej skutočnosti, že aj v prípade vyhovujúceho rozhodnutia vo veci by žalobca nedosiahol zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností k predmetným pozemkom.

25. Z obsahu spisu vyplýva, že parcely registra E pôvodne zapísané na LV č. XXX, k. ú. L., ktoré boli predmetom kúpnych zmlúv, boli riešené GP č. XX/XXXX a XX/XXXX. Tieto parcely registra E Okresný úrad O., katastrálny odbor zapísal do katastra nehnuteľností podľa nového stavu, kde pôvodné parcely registra E v zmysle nového stavu GP sa do katastra nehnuteľností zapísali pre novo určené parcely registra C a došlo k vytvoreniu nového LV č. XXXX, k.ú. L., ktorý vznikol z pôvodných nehnuteľností zapísaných na LV č. XXX, ktoré boli predmetom kúpnych zmlúv, v dôsledku čoho stav nehnuteľností, ktorý bol zapísaný v pôvodnom LV č. XXX k.ú. L. v čase uzatvorenia kúpnych zmlúv nie je identický so súčasným stavom v katastri nehnuteľností.

26. V čase rozhodovania katastra nehnuteľností nebol stav predmetných nehnuteľností identický so stavom, ktorý bol zapísaný v pôvodnom LV č. XXX k.ú. L. v čase uzatvorenia kúpnych zmlúv. Na podklade uvedených GP došlo k zmenám v podstate vlastníckeho práva žalovaných k pozemkom. Dovolací súd má zhodne so súdmi nižších inštancií za to, že prípadný vyhovujúci rozsudok by pre dovolateľa nemal zásadný právny význam, ktorý by mal zmeniť jeho právne postavenie vo vzťahu k predmetným nehnuteľnostiam, nakoľko by na podklade rozsudku nenadobudol vlastnícke právo k

nehnuteľnostiam. Žalobca teda nemal naliehavý právny záujem požadovanom určení, nakoľko aj keby bol súd prvej inštancie jeho žalobe vyhovel, jeho právne postavenie by sa nezmenilo a ani pri vyhovujúcom výroku súdu prvej inštancie by na základe uzatvorenej kúpnej zmluvy medzi žalobcom a žalovanými v 1.) až 6.) rade nedošlo k zápisu vlastníckeho práva žalobcu v katastri nehnuteľností, nakoľko tento vychádza z predloženej zmluvy.

27. Hoci dovolateľ poukazoval na vecnoprávne a záväzkovoprávne účinky kúpnej zmluvy, avšak právnou otázkou, od vyriešenia ktorej záviselo dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu bolo posúdenie naliehavého právneho záujmu. Oba sudy nižšej inštancie svoje rozhodnutia založili na vyriešení tejto zásadnej právnej otázky, ktorej vyriešenie možno považovať za jediný a postačujúci dôvod, na základe, ktorého dospeli oba sudy nižšej inštancie k záveru o zamietnutí žaloby.

28. Dovolací súd má v zmysle uvedeného za to, že odvolací súdospel k správne právnemu záveru, keď konštatoval, že dovolateľ nemá na určení, že určení, že nehnuteľnosti zapísané na LV č. XXX, k. ú. L., ktoré tvorili predmet kúpnych zmlúv uzatvorených medzi žalobcom ako kupujúcim a žalovanými v 1.) až 6.) rade ako predávajúcimi sú identické s nehnuteľnosťami zapísanými na aktuálnom LV č. XXX a LV č. XXXX, k. ú. L. po vyznačení zmien zápisu, naliehavý právny záujem a teda, že sa odvolací súd svojím právnym záverom v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

29. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalobcu (v časti, v ktorej namietal existenciu nesprávneho právneho posúdenia v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP), ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné, odmietol (§ 447 písm. c) CSP).

30. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad právoplatnosti a vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 2 CSP, a preto v súlade s ustálenou súdnou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie (napr. Najvyšší súd Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/144/2019, 4Cdo/108/2019).

31. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.